

بسمه تعالی

تاثیر روزهای پس از زایش، سن مادر و جنس گوساله متولد شده بر روی میزان تولید شیر و درصد چربی آن در گاوهای بومی

استان لرستان

همایون بنانی راد^{۱*}، جمال فیاضی^۲، فاطمه بیرانوند^۱

۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد ژنتیک و اصلاح نژاد دام، ۲- استادیار دانشگاه کشاوری و منابع طبیعی رامین خوزستان، گروه

علوم دامی

*نویسنده مسئول: همایون بنانی راد، اهواز، ملائانی، دانشگاه کشاوری و منابع طبیعی رامین خوزستان، گروه علوم دامی،

پست الکترونیک: homayonbananirad@yahoo.com

چکیده

در این تحقیق برای بررسی روند شیردهی پس از زایمان و همچنین اثر عواملی همچون سن مادروجنسیت گوساله‌های متولد شده بر روی میزان تولید شیر و همچنین درصد چربی آن، از رکوردهای مربوط به ۵۰۰ گله‌گاو بومی استان لرستان استفاده شده است. این اطلاعات توسط سازمان جهاد کشاورزی شهرستان بروجرد در سال ۱۳۹۰ جمع‌آوری گردیده است. برای برآورد اثر عوامل محیطی از رویه GLM نرم‌افزار SAS استفاده گردید و از آزمون دانکن برای مقایسات میانگین استفاده گردید. بنابر نتایج بدست آمده تنها عامل تاثیر گذار بر روی درصد چربی شیر اثرات روزهای پس از زایش بود ($p < 0.05$). در این پژوهش سن مادر و جنس گوساله متولد شده تاثیر معنی‌داری بر درصد چربی شیر نداشتند. صفت دوم میزان تولید شیر بود که دو عامل روزهای بعد از زایش و سن مادر اثرات معنی‌داری بر روی آن نشان دادند ($p < 0.05$). جنس گوساله متولد شده بر روی میزان تولید شیر اثر معنی‌دار نداشت.

کلمات کلیدی: روزهای پس از زایش، درصد چربی شیر، جنس گوساله، سن مادر

مقدمه

استان لرستان از نظر جمعیت دامی دارای رتبه ششم در کشور می باشد. در این استان، شهرستان بروجرد بعد از خرم آباد دارای رتبه دوم از نظر تعداد دام سبک و سنگین می باشد. در این منطقه یکی از راههای کسب درآمد در خانواده‌های روستایی نگهداری دام‌های آمیخته می باشد که یکی از دلایل این امر، خاصیت عادت پذیری سریعتر این دام‌ها نسبت به دام‌های خالص و اصیل در مقابل عوامل محیطی و مدیریتی حاکم در مناطق روستایی می باشد. با توجه به اینکه ارزیابی شیر علاوه بر مقدار تولید، بر اساس ترکیبات آن نیز می باشد، لذا بررسی تغییرات در ترکیبات شیر مورد توجه قرار گرفته است. مهمترین ترکیبات شیر، چربی و پروتئین می باشد. عوامل مهمی در این ترکیبات تاثیرگذار هستند که به صورت کلی می توان به عوامل ژنتیکی و محیطی اشاره نمود (۳). بررسی تغییرات بر روی ترکیبات شیر که در شرایط محیطی متفاوت نگهداری می شوند حائز اهمیت است. طبق تحقیقات صورت گرفته عوامل محیطی اثر معنی‌داری بر روی ترکیبات شیر دارند (۷ و ۸). هدف این تحقیق بررسی برخی از عوامل محیطی، از جمله تعداد روزهای پس از زایش، تعداد زایمان‌های مادر و همچنین جنسیت گوساله‌های متولد شده بر روی میزان تولید شیر و درصد چربی آن در نمونه‌های حاصل از گاوهای بومی موجود در پنج روستای مختلف در شهرستان بروجرد می باشد.